MOVIMENTO DOS TRABALHADORES
RURAIS SEM TERRA • M. S. T. • BRASIL

ΤΟ ΚΙΝΗΜΑ ΤΩΝ ΑΚΤΗΜΟΝΩΝ ΣΤΗ ΒΡΑΖΙΛΙΑ

★ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ ΣΤΟΝ ΑΓΩΝΑ ΤΩΝ ΖΑΠΑΤΙΣΤΑΣ
ΑΘΗΝΑ 1997

Καραβάνι προς τη Μπραζίλια για την Εθνική Συνέλευση, 1987

MOVIMENTO SEM TERRA • Το Κίνημα των Χωρίς Γη

Μια αγωνίστρια μιλάει στο καραβάνι προς τη Μπραζίλια, 1987

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ι-Η ΒΡΑΖΙΛΙΑΝΙΚΗ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

1.ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ
2.ΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ ΕΙΣΟΔΗΜΑ
3.ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΧΡΕΟΣ
4.ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΖΩΗΣ
5. ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΗΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΓΗΣ

ΙΙ-ΤΟ ΚΙΝΗΜΑ ΤΩΝ ΧΩΡΙΣ ΓΗ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΤΗΣ ΥΠΑΙΘΡΟΥ

1.ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΤΟ MST;
2.ΤΟ ΞΕΚΙΝΗΜΑ ΤΟΥ MST
3.Η ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΟΥ MST
4.ΟΙ ΑΡΧΕΣ ΜΑΣ
5.ΤΑ ΑΙΤΗΜΑΤΑ ΜΑΣ
6.ΟΙ ΜΟΡΦΕΣ ΑΓΩΝΑ ΜΑΣ
7.Η ΗΜΕΡΑ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ
ΤΗΣ ΥΠΑΙΘΡΟΥ

ΙΙΙ-ΒΙΑ ΣΤΗ ΒΡΑΖΙΛΙΑΝΙΚΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΖΩΝΗ

IV-ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΣΤΟ MST

V-ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

VI-ΚΑΤΑΥΛΙΣΜΟΙ ΚΑΙ ΚΟΟΠΕΡΑΤΙΒΕΣ

VII-Η ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Έκδοση του MST (1991)

Rua Ministro Godoy, 1484 - 05010 - Sao Paulo - SP BRAZIL
Tel. (011) 864-8977
Telex (011) 82153 MSTB BR
Fax 55 - 011 - 871-4612

Αγαπητοί φίλοι,

Το Κίνημα των Χωρίς Γη Εργαζόμενων της Υπαίθρου (MST) της Βραζιλίας, θέλει να σας παρουσιάσει κάποια στοιχεία για την κατάσταση στη Βραζιλία, ειδικά όσον αφορά την εργατική τάξη της υπαίθρου· στοιχεία σχετικά με το τι είναι το Κίνημα των Χωρίς Γη Εργαζόμενων της Υπαίθρου· σχετικά με τον αγώνα για αγροτική μεταρρύθμιση στη Βραζιλία, που ενσαρκώνει τις ελπίδες μας να μπορέσουμε να ζούμε και να δουλεύουμε στη γη.

Έχουμε προσπαθήσει να τα παρουσιάσουμε όλα αυτά μέσα από εικόνες, μέσα από φωτογραφίες της καθημερινής μας ζωής.

Στόχος μας είναι να φέρουμε κοντά σε όλους τον αγώνα μας και το όνειρό μας, τις ελπίδες μας για το χτίσιμο μιας πιο δίκαιης και αδερφωμένης κοινωνίας. Μιας κοινωνίας στην οποία οι εργάτες θα μπορούν να έχουν εξασφαλισμένα τα δικαιώματά τους, στην οποία θα έχουν γη για να δουλεύουν και να προοδέψουν.

Με αυτό το αναμνηστικό φωτογραφικό υλικό, θέλουμε επίσης να αποδώσουμε φόρο τιμής σε όλους τους Βραζιλιάνους εργαζόμενους της υπαίθρου που πολέμησαν και ακόμη πολεμούν για αγροτική μεταρρύθμιση. Χιλιάδες από αυτούς έχουν διωχθεί, έχουν υποστεί αδικίες και παρενοχλήσεις, έχουν συλληφθεί και βασανιστεί. Πάνω από χίλιοι έχουν δολοφονηθεί για αυτή την υπόθεση.

Sao Paulo, Δεκέμβρης 1991

Κίνημα των Χωρίς Γη Εργαζόμενων της Υπαίθρου

Συνέλευση- κατάληψη στο Rio Grande do Sul, 1987

Θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε τους φίλους μας Carlos Carvalho, Daniel de Andrade και Douglas Mansur, που για χρόνια καταγράφουν τους αγώνες των εργαζόμενων της υπαίθρου και έχουν γίνει «φωτογράφοι της αγροτικής μεταρρύθμισης». Επίσης, τόσους άλλους ανώνυμους αγωνιστές του MST που έχουν συνεισφέρει στα φωτογραφικά αρχεία του κινήματος.

I - Η ΒΡΑΖΙΛΙΑΝΙΚΗ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

Η Βραζιλία είναι μια απ' τις χώρες που παρουσιάζουν τις μεγαλύτερες κοινωνικές και οικονομικές αντιθέσεις στον κόσμο. Υπάρχει τεράστια διαφοροποίηση ανάμεσα στα εισοδήματα και τις συνθήκες ζωής μιας προνομιούχας μειοψηφίας, και στην απόλυτη φτώχεια της μεγάλης πλειοψηφίας του εργαζόμενου πληθυσμού.

Αυτή η δυσάρεστη κατάσταση είναι ακόμη πιο σκληρή στην αγροτική ζώνη.

Παρακάτω παραθέτουμε κάποια κοινωνικο-οικονομικά στοιχεία που δίνουν μια ιδέα της κατάστασης.

1. Πληθυσμός

Σύνολο το 1990: 144 εκατομμύρια
το 23% ζει στην αγροτική ζώνη
το 59% είναι κάτω των 25 ετών
το 38% είναι κάτω των 15 ετών

Ανάμεσα στο 1970 και το 1990, περίπου 30 εκατομμύρια άνθρωποι μετανάστευσαν στις πόλεις.

2. Εργασία και Εισόδημα

Λιγότερο από το 50% του πληθυσμού είναι οικονομικά ενεργό.

Το 35% του συνολικού εθνικού εισοδήματος δαπανάται για μισθούς και το 65% για το κεφάλαιο.

Κατανομή εισοδήματος: το φτωχότερο 50% του πληθυσμού λαμβάνει το 12% του εθνικού εισοδήματος και το πλουσιότερο 10%, το 51% του εθνικού εισοδήματος. Η Βραζιλία θεωρείται η χώρα με την τρίτη μεγαλύτερη συγκέντρωση εισοδήματος στον κόσμο.

Περίπου το 40% των εργατών κερδίζει λιγότερα από τον επίσημο βασικό μισθό, που είναι πάνω-κάτω 80 δολάρια το μήνα.

11 εκατομμύρια εργάτες είναι άνεργοι ή υποαπασχολούμενοι.

3. Εξωτερικό χρέος

Το εξωτερικό χρέος της Βραζιλίας είναι περίπου 142 δις δολάρια. Από το 1970 μέχρι το 1984, 135 δις δολάρια εισήλθαν στη χώρα και 128 δις εξήλθαν, υπό τη μορφή δόσεων, επιτοκίων κλπ.

4. Συνθήκες ζωής

Ο μέσος όρος ζωής στη Βραζιλία είναι 60 χρόνια, ενώ στη Βορειοανατολική περιοχή και τις αγροτικές ζώνες μόνο 47 χρόνια.

Διατροφή: μόνο το 32% του πληθυσμού τρέφεται κανονικά.

Μόνο το 23% του πληθυσμού έχει επαρκές ύψος.

Αναλφαβητισμός: περίπου το 26% του ενήλικου πλυθυσμού δεν μπορεί να διαβάσει ή να γράψει ούτε το όνομά του. Στην αγροτική ζώνη το ποσοστό φτάνει το 42%.

Παιδική θνησιμότητα: στα 1000 παιδιά που γεννιούνται, 116 πεθαίνουν. Στη Βορειοανατολική περιοχή, 287 στα 1000.

Εκπαίδευση: 8 εκατομμύρια παιδιά σχολικής ηλικίας δεν πηγαίνουν σχολείο. Σε κάθε 100 παιδιά που ξεκινούν τον πρώτο χρόνο, μόνο 16 ολοκληρώνουν τη βασική εκπαίδευση.

Στέγαση: στη Βραζιλία υπάρχει έλλειψη 10 εκατομμυρίων στεγαστικών μονάδων.

5. Κατανομή της ιδιοκτησίας της γης.

Όπως φαίνεται στον παρακάτω πίνακα, η ιδιοκτησία της γης στη Βραζιλία είναι εξαιρετικά συγκεντρωμένη στα χέρια λίγων ιδιοκτητών. Στο 1% των γαιοκτημόνων ανήκει το 44% της γης. Στους 46 μεγαλύτερους οικονομικούς ομίλους, που δεν ασχολούνται με τη γεωργία ή την κτηνοτροφία, ανήκουν 22 εκατομμύρια εκτάρια γης. Τα 20 μεγαλύτερα κτήματα στη χώρα ελέγχουν 15 εκατομμύρια εκτάρια. Εκτιμάται ότι πολυεθνικές εταιρίες ελέγχουν πάνω από 30 εκατομμύρια εκτάρια γης.

Συνεπώς, όπως φαίνεται στον πίνακα, υπάρχουν 23 εκατομμύρια εργαζόμενοι της υπαίθρου που ζουν μέσα στη φτώχεια στην αγροτική ζώνη, από τους οποίους 4 εκατομμύρια οικογένειες δεν έχουν δική τους γη και πληρώνουν νοίκι στους γαιοκτήμονες.

ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ ΤΗΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΓΗΣ ΣΤΗ ΒΡΑΖΙΛΙΑ

Έκταση Ιδιοκτησίας	Αριθμός Γαιοκτησιών	%	Συνολική Έκταση Γαιοκτησιών	%
0 εώς 10 εκτ.	3.099.632	53	10.030.080	3
10 εώς 100 εκτ.	2.166.424	37	69.678.987	18
100 εώς 1000 εκτ.	518.618	9	131.893.907	35
πάνω από 1000 εκτ.	50.105	1	164.684.000	44
ΣΥΝΟΛΟ	5.834.779	100	376.286.974	100

Πηγή: IBGE, 1985

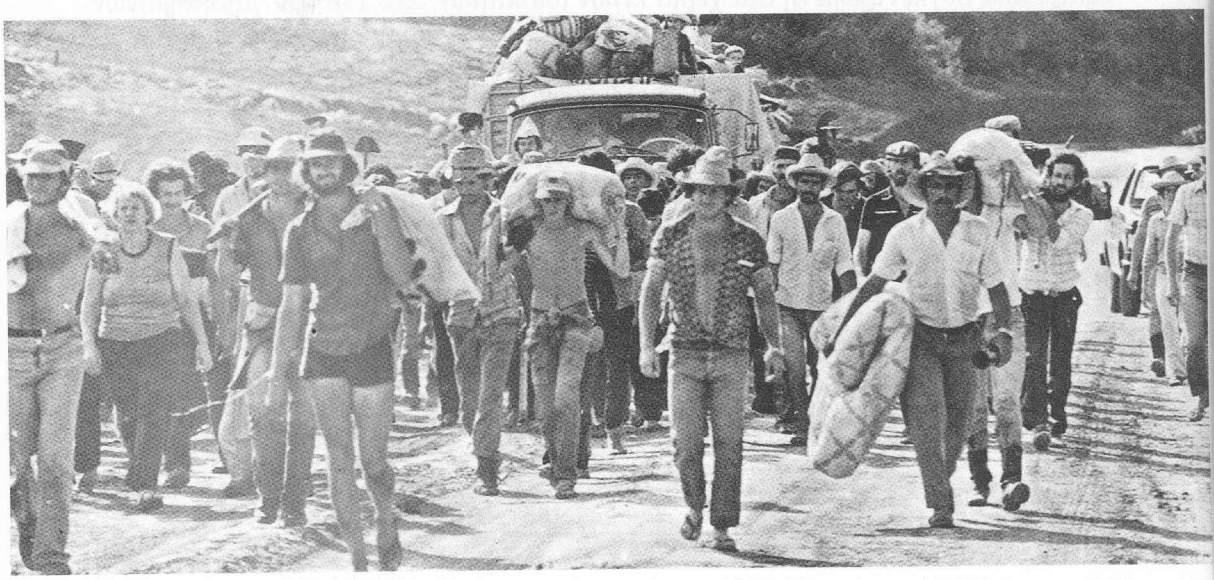
ΑΡΙΘΜΟΣ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΣΤΗΝ ΥΠΑΙΘΡΟ ΤΗΣ ΒΡΑΖΙΛΙΑΣ
(Οικονομικά ενεργοί)

Αγρότες με μικρές γαιοκτησίες και ενήλικα μέλη των οικογενειών τους	9.000.000
Ακτήμονες χωρικοί	8.000.000
Χωρικοί που δουλεύουν με μισθό	6.000.000
ΣΥΝΟΛΟ	23.000.000

Έτσι, δυνητικά, η βάση του MST είναι οι 4 εκατομμύρια οικογένειες ακτημόνων χωρικών (που ζουν είτε καλλιεργώντας με ποσοστά επί της παραγωγής είτε νοικιάζοντας γη), τους οποίους το κίνημα στοχεύει να οργανώσει.

Τα 33 εκατομμύρια άνθρωποι της αγροτικής ζώνης ζουν στις ακόλουθες συνθήκες:

66% των σπιτιών δεν έχουν ηλεκτρικό·
15% των σπιτιών δεν έχουν θέρμανση·
78% των σπιτιών δεν έχουν ψυγείο·
23% των σπιτιών δεν έχουν τρεχούμενο νερό·
Μόνο το 7% των σπιτιών έχει σύστημα αποχέτευσης.

Κατάληψη στο Κτήμα Anoni-Rio Grande do Sul, 1985

ΙΙ - ΤΟ ΚΙΝΗΜΑ ΤΩΝ ΧΩΡΙΣ ΓΗ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΤΗΣ ΥΠΑΙΘΡΟΥ • MST

1. Τι είναι το MST;

Το Κίνημα των Χωρίς Γη Εργαζόμενων της Υπαίθρου (MST) είναι μια οργάνωση χωρικών που παλεύουν για να αποκτήσουν γη και για την αγροτική μεταρρύθμιση στη Βραζιλία. Είναι ένα κίνημα μαζικό, αυτόνομο, χωρίς δεσμούς με πολιτικές ή θρησκευτικές οργανώσεις.

2. ΤΟ ΞΕΚΙΝΗΜΑ ΤΟΥ MST

Το MST δημιουργήθηκε ως αποτέλεσμα της ταυτόχρονης εμφάνισης διαφορετικών κοινωνικο-οικονομικών παραγόντων που προέκυψαν την περίοδο 1975-1985: η διαδικασία της καπιταλιστικής ανάπτυξης στη γεωργία, που αύξησε τη συγκέντρωση γης και τον αριθμό των ακτημόνων εργατών. η διαδικασία συντηρητικής μετάβασης, που απομόνωσε τη στρατιωτική δικτατορία και ενθάρρυνε τους χωρικούς να οργανωθούν· η δουλειά της Εκκλησίας, ειδικά της Επισκοπικής Επιτροπής Γης (CPT), που ενθάρρυνε τους χωρικούς να οργανωθούν, και οι αγώνες για τη γη που άρχισαν να εμφανίζονται μεμονωμένα σε πολλές πολιτείες.

Στη διαδικασία της αυτοοργάνωσής μας για να πάρουμε τη γη μας, μέσα από αυτούς τους μαζικούς αγώνες, χρειαζόμασταν μία δομή, κι έτσι το κίνημά μας θεμελιώθηκε σε εθνικό επίπεδο, σε ένα ιστορικό Συνέδριο τον Ιανουάριο του 1985, στην Curitiba, στην πολιτεία Parana, με τη συμμετοχή 1500 εκπροσώπων απ' όλη τη χώρα.

3. Η ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΟΥ MST

Το MST προσπαθεί να οργανωθεί μέσα από επιτροπές χωρικών: λαϊκές επιτροπές μέσα στις αγροτικές κοινότητες, που αγωνίζονται για τη γη· επιτροπές εκπροσώπων στους δήμους· επιτροπές σε επίπεδο πολιτείας· η Εθνική Συντονιστική Επιτροπή. Επίσης, επιτροπές οργανώνονται και στους καταυλισμούς.

Στο MST δεν υπάρχει πρόεδρος, γραμματέας ή ταμίας.

Το ανώτερο όργανο του κινήματος είναι το Εθνικό Συνέδριο, που διεξάγεται κάθε πέντε χρόνια.

Εθνικές και πολιτειακές συναντήσεις γίνονται κάθε χρόνο, ενώ υπάρχουν επίσης εθνικές και πολιτειακές εκτελεστικές επιτροπές.

Για διοικητικές δραστηριότητες υπάρχει ένα εθνικό γραφείο, καθώς και γραφεία σε επίπεδο πολιτείας.

Αυτή τη στιγμή το MST είναι οργανωμένο σε 19 πολιτείες της χώρας. Οι εσωτερικές δραστηριότητες ρυθμίζονται με βάση τους "Γενικούς Κανόνες", ένα είδος γενικού καταστατικού.

4. ΑΡΧΕΣ

Το πρώτο Εθνικό Συνέδριο του MST, το 1985, ενέκρινε τα ακόλουθα ως αρχές του κινήματος:

1-Η γη ανήκει σ'αυτούς που δουλεύουν σ'αυτήν·

2-Αγώνας για μια κοινωνία χωρίς εκμεταλλευτές και εκμεταλλευόμενους ανθρώπους·

3-Το MST είναι αυτόνομο μαζικό κίνημα, οργανωμένο με στόχο την αγροτική μεταρρύθμιση·

4-Να οργανώσει τους εργαζόμενους της υπαίθρου στη βάση·

5-Να ενθαρρύνει τη συμμετοχή των εργατών σε συνδικάτα και πολιτικά κόμματα·

6-Να αφιερώσει προσπάθειες στην προετοιμασία ηγετών, έτσι ώστε να ενισχυθεί μια ηγεσία των ίδιων των εργατών·

7-Να εγκαθιδρύσει δεσμούς με εργάτες πόλης και με χωρικούς στη Λατινική Αμερική.

5. ΑΙΤΗΜΑΤΑ

Το Κίνημα των Χωρίς Γη Εργαζόμενων της Υπαίθρου, με βάση τα αιτήματα που εγκρίθηκαν στο πρώτο του Εθνικό Συνέδριο, και τα οποία επαναβεβαιώθηκαν στις πέντε εθνικές συναντήσεις, όπως και στις πολιτειακές και τοπικές συνελεύσεις που έγιναν μεταξύ 1985 και 1989, θεωρεί ότι η αγροτική μεταρρύθμιση, σύμφωνα με τα συμφέροντα των Βραζιλιάνων εργαζόμενων της υπαίθρου, πρέπει να καθιερώσει τα εξής:

1-Νομιμοποίηση όλων των κατειλημμένων από εργάτες εδαφών. Ο νόμιμος τίτλος πρέπει να απαγορεύει τη διαπραγμάτευση αυτών των γαιών, τουλάχιστον για 15 χρόνια. Όλα τα ινδιάνικα εδάφη να οριοθετηθούν.

2-Απαλλοτρίωση όλων των μεγάλων ιδιοκτησιών ("τα λατιφούντια", σύμφωνα με τον ορισμό στο "Καταστατικό για τη Γη"). Η μέγιστη επιτρεπόμενη έκταση για ατομική αγροτική ιδιοκτησία (είτε για κτηνοτροφία, είτε για καλλιέργειες) να είναι 500 εκτάρια.

3-Απαλλοτρίωση όλων των εδαφών που ανήκουν σε πολυεθνικές εταιρίες. Απαλλοτρίωση όλων των μεγάλων ιδιοκτησιών που αποκτήθηκαν με αθέμιτα μέσα.

4-Τερματισμός της εποικιστικής πολιτικής. Οι εργαζόμενοι της υπαίθρου πρέπει να εγκαθίστανται στην περιοχή όπου ζουν, και σε εδάφη γόνιμα και κατάλληλα για καλλιέργεια και κτηνοτροφία.

5-Να καθιερώσει η κυβέρνηση κίνητρα και πόρους για τους μικροϊδιοκτήτες, για την υποστήριξη της εμπορευματοποίησης των αγροτικών προϊόντων, των γεωργικών βιομηχανιών και των γεωργικών κοοπερατίβων. Εξάλειψη όλων των κινήτρων και των δημόσιων επιδοτήσεων για μεγάλες ιδιοκτησίες.

6-Επιβολή αγροτικής πολιτικής (τιμές, αγροτικό δάνειο, αγροτική ασφάλιση, αποθήκευση) που να ανταποκρίνεται στις ανάγκες των μικροϊδιοκτητών γης.

7-Ανάπτυξη ειδικών προγραμμάτων για ύδρευση, εγκατάσταση δημόσιων υπηρεσιών, και κοινοτικές επενδύσεις στους καταυλισμούς και τους μικρούς οικισμούς στη βορειοανατολική Βραζιλία.

8-Συμμετοχή των εργαζομένων της υπαίθρου σε όλες τις αποφάσεις που αφορούν την αγροτική μεταρρύθμιση.

9-Επιβολή πολιτικής που να ενισχύει την περιβαλλοντική προστασία, την ανάρρωση και τη συντήρηση του εδάφους και αναδάσωση των οικισμών.

10-Έρευνα και τιμωρία των υπεύθυνων για όλες τις δολοφονίες εργαζομένων της υπαίθρου σε διαμάχες για τη γη. (Μόνο στην περίοδο της αυτοαποκαλούμενης Νέας Δημοκρατίας, υπήρξαν πάνω από 1.000 δολοφονίες και καμία δεν εξιχνιάστηκε).

11-Επιβάρυνση των μεγαλοκτηματιών για όλα τα χρέη που σχετίζονται με αγροτικούς φόρους γης (ITR) και κατάσχεση εδαφών απ' αυτούς που τα χρέη τους είναι άνω των πέντε χρόνων, προκειμένου αυτά να χρησιμοποιηθούν για την αγροτική μεταρρύθμιση.

6. Ο ΤΡΟΠΟΣ ΑΓΩΝΑ

Το MST χρησιμοποιεί πολλές μορφές αγώνα, οι οποίες δεν είναι ποτέ ατομικές. Οι πιο σημαντικές είναι: διαδηλώσεις, τοπικές συγκεντρώσεις, ακροάσεις με Κυβερνήτες πολιτειών και με υπουργούς, απεργίες πείνας, προσωρινές κατασκηνώσεις σε πόλεις ή στα σύνορα ιδιόκτητων εκτάσεων που πρόκειται να απαλλοτριωθούν, κατάληψη κτιρίων που στεγάζονται δημόσιες υπηρεσίες όπως το INCRA (Εθνικό Ινστιτούτο για τον Εποικισμό και την Αγροτική Μεταρρύθμιση), και κατάληψη εδαφών που απαλλοτριώνονται.

7. Η ΗΜΕΡΑ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΤΗΣ ΥΠΑΙΘΡΟΥ

Το MST γιορτάζει, μαζί με τα συνδικάτα και το CUT, την 25η Ιουλίου, ως Εθνική Ημέρα του Βραζιλιάνου Εργαζόμενου της Υπαίθρου.

III - ΒΙΑ ΣΤΗ ΒΡΑΖΙΛΙΑΝΙΚΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΖΩΝΗ

Η βία ενάντια στους χωρικούς στη βραζιλιάνικη ύπαιθρο είναι μια καθημερινότητα.

Υπάρχουν δύο είδη βίας. Η μία είναι η βία των δομών, που αντιπροσωπεύουν οι άθλιες συνθήκες ζωής, η έλλειψη βασικών ανθρωπίνων δικαιωμάτων: τροφή, εκπαίδευση, αξιοπρεπείς μισθοί, στέγη. Αυτές είναι οι μόνιμες αδικίες τις οποίες υφίστανται οι εργάτες που δεν έχουν πρόσβαση στα δικαιώματα τους ως πολίτες, στην πολιτική εξουσία, στην προστασία από το νόμο, στα δικαιώματα της εργατικής νομοθεσίας κλπ.

Το άλλο είδος είναι η φυσική βία των διώξεων, των απειλών, της φυλάκισης, των βασανιστηρίων και των δολοφονιών.

Έχουν υπάρξει εκατοντάδες περιπτώσεις φυλακίσεών και βασανισμών. Και κατά τη διάρκεια των δέκα τελευταίων χρόνων, πάνω από χίλιοι εργαζόμενοι της υπαίθρου έχουν δολοφονηθεί.

Η βία ασκείται από τους μεγαλοκτηματίες, από την ένοπλη πολιτοφυλακή τους και από το Κράτος, μέσω της στρατιωτικής, της πολιτικής, της ομοσπονδιακής αστυνομίας, και σε ορισμένες περιπτώσεις ακόμα και με το στρατό.

Το MST θεωρεί ότι οι βασικές αιτίες της βίας στη βραζιλιάνικη αγροτική ζώνη είναι οι εξής:

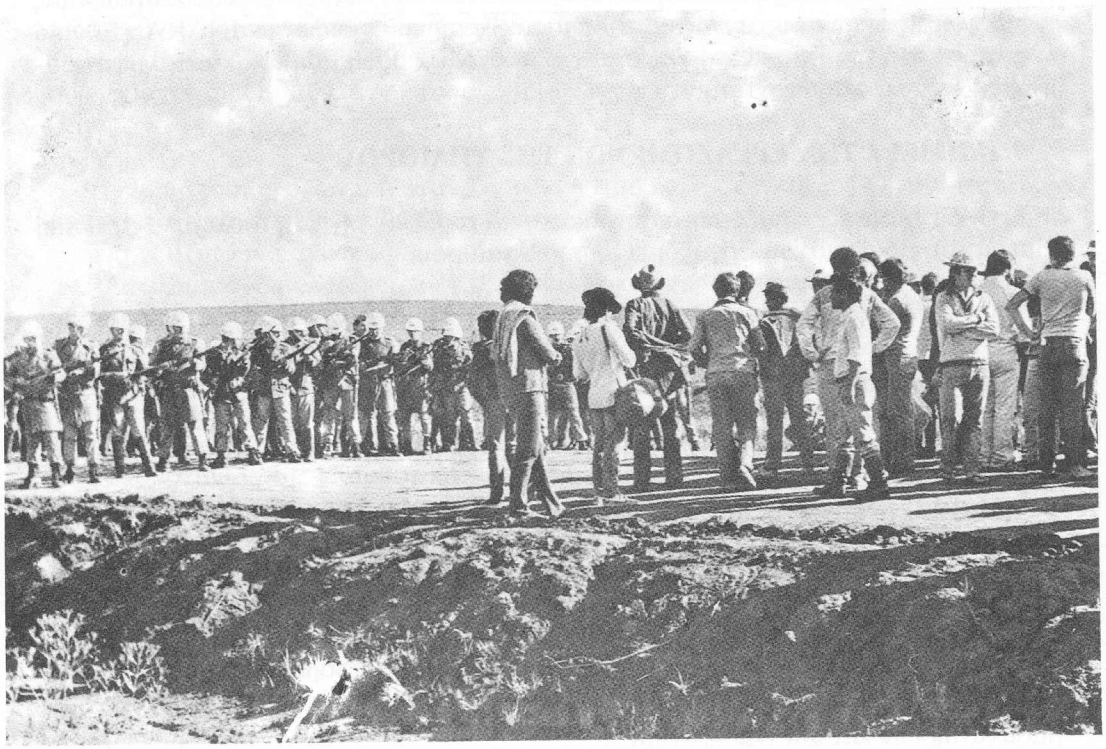
1- Η ισχυρή συγκέντρωση της ιδιοκτησίας της γης, που γεννά τόσο μεγάλες κοινωνικές αντιθέσεις.

2- Το γεγονός ότι οι γαιοκτήμονες, οι μπράβοι τους και οι αστυνομικοί μένουν ατιμώρητοι.

3- Η συνενοχή των Κρατικών θεσμών (κυβέρνηση, δικαστές, αστυνομικές αρχές) που δεν κάνουν τίποτα ή αλλιώς ενθαρρύνουν αυτές τις πράξεις.

4- Το γεγονός ότι η πολιτική εξουσία είναι συγκεντρωμένη στα χέρια μιας ελίτ, της οποίας οι γαιοκτήμονες αποτελούν μέρος.

5- Η έλλειψη αγροτικής μεταρρύθμισης και αγροτικής πολιτικής που να αντιμετωπίζει τους εργαζόμενους της υπαίθρου ως ανθρώπινα όντα.

Καταστολή από τη στρατιωτική αστυνομία, 1985

IV - Η ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΣΤΟ MST

Οι γυναίκες εργαζόμενες της υπαίθρου κουβαλούν ένα διπλάσιο βάρος σε σχέση με τους άντρες. Δουλεύουν στη γη και είναι υπεύθυνες για το νοικοκυριό και την ανατροφή των παιδιών.

Οι γυναίκες που παίρνουν μέρος στον αγώνα του MST είναι επίσης αγωνίστριες σε δύο μέτωπα, αφού ενθαρρύνουν τη συμμετοχή και την κινητοποίηση ολόκληρης της οικογένειας κι έχουν έναν ενεργό ρόλο σε όλες τις δραστηριότητες του κινήματος: συνελεύσεις, εκπαιδευτικά μαθήματα, ειδικές ημέρες του αγώνα, πορείες στις πόλεις, καταλήψεις μεγάλων κτημάτων, δουλειά στις γεωργικές κοοπερατίβες και στο συνεργατικό σύστημα των καταυλισμών. Πολλές απ' αυτές τις γυναίκες έχουν γίνει σημαντικές ηγέτιδες στο κίνημα. Κάποιες απ' αυτές πλήρωσαν με την ίδια τους τη ζωή το τίμημα της μόνιμης αφοσίωσής τους στον αγώνα για αγροτική μεταρρύθμιση, όπως η Roseli Nunes (το 1988) του Κτήματος Anoni, στο Rio Grande do Sul, και η Maria da Penha (το 1991), αγωνίστρια των Χωρίς Γη εργαζόμενων της υπαίθρου στην πολιτεία της Paraiba.

Το MST επίσης ενισχύει τη συμμετοχή των γυναικών στα επίπεδα της λήψης αποφάσεων του κινήματος.

Η κατευθυντήρια πολιτική γραμμή του MST περιλαμβάνει τη μόνιμη πάλη ενάντια στο σεξισμό και σε όλα τα είδη διακρίσεων που υπάρχουν στην κοινωνία.

V - ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Η εκπαίδευση είναι από τα σταθερά ενδιαφέροντα του MST. Προσπαθούμε να αναπτύξουμε εκπαιδευτικά προγράμματα σε διαφορετικά επίπεδα, από τις κατασκηνώσεις, τους καταυλισμούς και τις λαϊκές κοινότητες, μέχρι και μαθήματα στο Εθνικό Σχολείο του MST, που βρίσκεται στο Cacador, στην Πολιτεία Santa Catarina.

Το MST δεν βλέπει τη μόρφωση απλά ως πραγματοποίηση μαθημάτων, αλλά ως διαρκή διαδικασία, που ξεκινά από την πρακτική εξάσκηση του κάθε ατόμου, στη δική του/της βιωματική εμπειρία. Ξεκινώντας από τη θεωρία, προσπαθούμε να αναδείξουμε την πρακτική του κάθε ατόμου, αυξάνοντας τη γνώση και την ικανότητά του/της να αλλάζει τη συγκεκριμένη πραγματικότητα μέσα στην οποία ζει.

Μέρος του εκπαιδευτικού αντικειμένου είναι και ο τομέας της μόρφωσης, με συγκεκριμένο καθήκον την εκπαιδευτική δουλειά σε επίπεδο δημοτικού, που αναλαμβάνεται από δασκάλους στο σχολείο πρώτου βαθμού, στις κατασκηνώσεις και τους καταυλισμούς.

Στοχεύουμε επίσης στην ανάπτυξη των τεχνικών ικανοτήτων των εργατών, ειδικά σε θέματα που αφορούν γεωπονικές τεχνικές, με τη διοικητική οργάνωση των κοοπερατίβων και των συνεταιρισμών παραγωγής. Το MST συμμετέχει, μαζί με άλλες οργανώσεις, στο Κέντρο Εναλλαντικής Τεχνολογίας - CETAP, που βρίσκεται στον καταυλισμό του Κτήματος Anoni, στο Rio Grande do Sul, και που αναλαμβάνει έρευνες για εναλλακτικές τεχνικές ανάπτυξης της γεωργίας και της κτηνοτροφίας, κατάλληλες για τις ανάγκες των μικροκαλλιεργητών.

VI - ΚΑΤΑΥΛΙΣΜΟΙ ΚΑΙ ΚΟΟΠΕΡΑΤΙΒΕΣ

Οι εργαζόμενοι της υπαίθρου που είναι ενωμένοι στο MST (Movimento Dos Trabalhadores Rurais Sem-Terra / Κίνημα των Χωρίς Γη Εργαζόμενων της Υπαίθρου) πραγματοποίησαν διάφορες ενέργειες άσκησης πίεσης, με στόχο να επιτύχουν την Αγροτική Μεταρρύθμιση. Ως αποτέλεσμα, η ομοσπονδιακή κυβέρνηση ανέλαβε την ιδιοκτησία περιοχών που ελέγχονταν από μεγαλοκτηματίες, με αντάλλαγμα εξαγοράσιμους τίτλους.

Ταυτόχρονα οι πολιτειακές κυβερνήσεις αγόρασαν ιδιόκτητα εδάφη και μοίρασαν δημόσια γη στους ακτήμονες...

Σ' αυτές τις περιοχές, φτιάχτηκαν πάνω από 600 καταυλισμοί σ' όλη τη χώρα, όπου εγκαταστάθηκαν εκατό χιλιάδες οικογένειες, ενώ η έκτασή τους έφτασε τα 4,5 εκατομμύρια εκτάρια. Αν και είναι μια νίκη των εργαζομένων της υπαίθρου, είναι ασήμαντη όταν συνειδητοποιεί κανείς ότι υπάρχουν 4,5 εκατομμύρια οικογένειες χωρίς γη, ενώ οι ισχυρότεροι μεγαλοκτηματίες ελέγχουν 50 εκατομμύρια εκτάρια, και 416 εκατομμύρια εκτάρια είναι οικονομικώς μη-παραγωγικά.

2. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΚΑΤΑΥΛΙΣΜΩΝ

Κάθε οικογένεια παίρνει κατά μέσο όρο 15 εκτάρια γης. Η συνολική περιοχή κυμαίνεται ανάμεσα σε 500 με 10.000 εκτάρια.

Κάθε καταυλισμός διατηρεί ένα 20% της γης του ως οικολογική ρεζέρβα, και μια κοινοτική έκταση για το κέντρο της κοινότητας, για εκκλησίες, σχολείο, κέντρο πρώτων βοηθειών, και αν είναι δυνατόν, αποθήκες και άλλες κοινοτικές υπηρεσίες.

Οι οικογένειες μεταφέρονται στους καταυλισμούς πριν φτιαχτεί μια στοιχειώδης υποδομή. Συνήθως η κυβέρνηση βοηθά μόνο στην κατασκευή ενός δημοτικού σχολείου, και καμιά φορά στην κατασκευή δρόμων και κέντρων πρώτων βοηθειών. Όλα τα άλλα έργα γίνονται απ' αυτούς που εγκαθίστανται, με δικά τους έξοδα και εργασία.

2.1 Δυσκολίες στους καταυλισμούς

Παρόλο που η γη έχει αποκτηθεί, εξακολουθούν να υπάρχουν πολλά προβλήματα με την ποιότητα του εδάφους, υπάρχει έλλειψη υποστήριξης και επαρκών πιστώσεων για τη στήριξη τόσο της παραγωγής όσο και της βελτίωσης των συνθηκών διαβίωσης των οικογενειών.

Ενώ υπάρχει περίσσευμα γης και εργασίας, η έλλειψη κεφαλαίου εμποδίζει την εισαγωγή νέων τεχνικών, μηχανοποίησης, αποθήκευσης, μεταφορών και μιας πιο ταχείας ανάπτυξης.

2.2 Τα Κυριότερα Αγροτικά και Κτηνοτροφικά Προϊόντα

Εξαιτίας των ηπειρωτικών συνθηκών της Βραζιλίας, τα είδη της συγκομιδής διαφέρουν , ανάλογα με τη γεωγραφική περιοχή και τις εδαφοκλιματολογικές συνθήκες. Γενικά, υπάρχουν δύο είδη παραγωγής.

α) για προσωπική χρήση: μαντιόκα, ρύζι, φασόλια, καλαμπόκι, κοτόπουλα, γουρούνια, αγελάδες, λαχανικά, φρούτα και μέλι.

β) για εμπόριο: καλαμπόκι, φασόλια, σόγια, στάρι, κακάο, καφές, αγελάδες, κοτόπουλο, χοιρινό και μέλι.

Η πλειοψηφία των καταυλισμών λαμβάνει τεχνική και γεωργική βοήθεια από κυβερνητικά όργανα και εναλλακτικές ομάδες. Μαζί με άλλες αγροτικές οργανώσεις, το MST συμμετέχει σε ένα κέντρο γεωργικής έρευνας.

2.3 Αγροτική Συνεργασία

Από το ξεκίνημά του, το MST έχει προωθήσει τη συνεργατική καλλιέργεια, σαν το μόνο τρόπο για να αντιμετωπιστούν τα υπάρχοντα κοινωνικά προβλήματα και να επιτραπεί η αναγκαία αύξηση του κεφαλαίου και της παραγωγής.

Η πολιτική αυτή σέβεται την αρχή της εθελοντικής συμμετοχής, σύμφωνα με την οποία κάθε μέλος μπορεί να συνεχίσει να δουλεύει στη δική του γη. Προς το παρόν, η πλειοψηφία των οικογενειών εξακολουθεί να δουλεύει ανεξάρτητα.

Παρόλα αυτά σαν αποτέλεσμα αυτής της τακτικής, ο αριθμός των ομάδων που σχηματίζεται στους καταυλισμούς αυξάνεται. Υπάρχουν ομάδες διαφόρων ειδών: κοινοτικοί συνεταιρισμοί που περιλαμβάνουν όλα τα μέλη των καταυλισμών, συλλογικότητες για τη χρήση των μηχανημάτων, συλλογικές ομάδες εργασίας, συνεταιρισμοί για την αγορά και τη χρήση οχημάτων, συνεταιρισμοί για την αγορά και την πώληση των προϊόντων, και η οργάνωση αγροκτηνοτροφικών κοοπερατίβων (Cooperativa de Producao Agropecuaria).

Σήμερα υπάρχουν μέσα στους καταυλισμούς περισσότερες από 400 τέτοιες ομάδες.

3. ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΣΤΟΥΣ ΚΑΤΑΥΛΙΣΜΟΥΣ

Αντλώντας από την εμπειρία μας, αρχίσαμε να οργανώνουμε κοοπερατίβες σε όλους τους καταυλισμούς. Σε τοπικό επίπεδο αυτές οι κοοπερατίβες έχουν το ρόλο του να οργανώνουν τη συλλογική παραγωγή, αποθήκευση και μεταφορά, να ελέγχουν την αγορά και την πώληση των βασικών αγαθών και να οργανώνουν τα συστήματα υποδομής, όπως την ηλεκτροδότηση, την ύδρευση, κοινωνικά κέντρα, έργα της κοινότητας, στέγαση κλπ.

Οργανώνουν επίσης τη συλλογική αγορά μηχανημάτων, οχημάτων και εργαλείων.

Η πολιτειακή κοοπερατίβα, που συνδέει τους υπάρχοντες συνεταιρισμούς των καταυλισμών, είναι υπεύθυνη για το συντονισμό των αγορών και πωλήσεων των προϊόντων και των απαιτούμενων υλικών, για την ανάπτυξη στους καταυλισμούς μιας Ένωσης Αγροτικής Πίστεως, έτσι ώστε να διευκολύνεται η πρόσβαση στο κεφάλαιο, για την ανάπτυξη αγρο-βιομηχανικών προϊόντων, για το συντονισμό επαφών και συμφωνιών με κυβερνητικές οργανώσεις για τεχνική και διοικητική ενίσχυση, για την αγροτική ασφάλιση και παρόμοιες ενέργειες, και την απόκτηση και διαχείρηση του εξοπλισμού που υπερβαίνει τις δυνατότητες των τοπικών κοοπερατίβων.

Σε εθνικό επίπεδο η Confederacao Nacional das Cooperativas de Assentados - Εθνική Συνομοσπονδία Κοοπερατίβων των Εγκατεστημένων [σε γη], αρθρώνει και

συντονίζει τη μεσοπρόθεσμη και μακροπρόθεσμη πολιτική και τον οικονομικό σχεδιασμό για την ανάπτυξη των τοπικών κοοπερατίβων, ενώ εκπροσωπεί και την οργάνωση σε εθνικά και διεθνή ζητήματα.

4. ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Απαντώντας στα προβλήματα και τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι καταυλισμοί, η πολιτική μας για την αγροτική ανάπτυξη περιλαμβάνει τα ακόλουθα:

-Έρευνα για εναλλακτικά προϊόντα που επιτρέπουν την παραγωγή σε μεγαλύτερη κλίμακα, με καλύτερη διάθεση προϊόντων και σε καλύτερες τιμές.

-Ανάπτυξη των αγροτικών μηχανημάτων που επιτρέπει την αύξηση της εργατικής παραγωγικότητας και την καλύτερη εκμετάλλευση της γης.

-Ανάπτυξη αγροβιομηχανικών σχεδίων για τους καταυλισμούς, που εγγυώνται την αξιοποίηση των προϊόντων και τη θέση τους στην αγορά.

-Συγκέντρωση εμπορικών διαπραγματεύσεων σε πολιτειακά και εθνικά επίπεδα, ως εγγύηση για περιθώρια καλύτερου κέρδους.

-Συγκέντρωση της έρευνας τόσο για κυβερνητικές όσο και για ιδιωτικές αγροτικές πιστώσεις, ως μέσον για την αύξηση του κεφαλαίου, χωρίς το οποίο η ανάπτυξη δεν μπορεί να προχωρήσει.

-Συμφωνίες που να προσφέρουν τεχνική, διοικητική και οικονομική ενίσχυση, καθώς και εκπαιδευτικά προγράμματα.

VII - Η ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Ο αγώνας για αγροτική μεταρρύθμιση στη Βραζιλία, είναι ένα ιστορικό αίτημα, όχι μόνο των εργαζομένων της υπαίθρου, αλλά και ολόκληρης της κοινωνίας.

Υπάρχει διάχυτη μια αντίληψη σε όλη τη χώρα, ότι η αγροτική μεταρρύθμιση στη Βραζιλία δεν θα έλυνε μόνο τα άμεσα προβλήματα των αγροτών, αλλά θα συνέβαλλε και στην επίλυση σοβαρών προβλημάτων της χώρας, όπως η ανεπαρκής παραγωγή τροφίμων, η έλλειψη εγχώριας αγοράς και η άδικη κατανομή του εισοδήματος, όπως και κοινωνικών προβλημάτων που έχουν δημιουργηθεί εξαιτίας της φυγής από την ύπαιθρο προς την πόλη: η αύξηση των φτωχογειτονιών, της αστικής περιθωριοποίησης, της ανεργίας και της πολιτισμικής παρακμής των χωρικών που μεταναστεύουν στις πόλεις.

Γι' αυτό το λόγο, στο ζήτημα της αγροτικής μεταρρύθμισης υπάρχει υποστήριξη και συμμετοχή πολλών τομέων, από τις κοινότητες όπου ξεκίνησε τη δουλειά του το MST, μέχρι προοδευτικά πολιτικά κόμματα, την Εθνική Συνδιάσκεψη Βραζιλιάνων Επισκόπων (CNBB), τις Χριστιανικές Εκκλησίες που εκπροσωπεί η CONIC, και τις σημαντικότερες κοινωνικές οργανώσεις πολιτών, όπως ο Δικηγορικός Σύλλογος Βραζιλίας (OAB), και συνδιασκέψεις συνδικάτων, πέρα από αναρίθμητες διακεκριμένες προσωπικότητες.

Το λαϊκό σχέδιο της αγροτικής μεταρρύθμισης που παρουσιάστηκε το 1987 στην Εθνική Συνέλευση, υπεύθυνη για το σχεδιασμό του νέου Βραζιλιάνικου Συντάγματος, πήρε 1.200.000 ψήφους.

Ήταν η πρόταση που έλαβε τη μεγαλύτερη υποστήριξη, δείχνοντας πώς όλος ο πληθυσμός είναι υπέρ του.

Το MST έχει τη μόνιμη συμπαράσταση πολλών Μη-Κυβερνητικών Οργανώσεων και προσωπικοτήτων, που μας ενθαρρύνουν να μείνουμε σταθεροί στον αγώνα και που συνεισφέρουν στην υπόθεση της αγροτικής μεταρρύθμισης. Έχουμε λάβει βραβεία και τιμητικές μνείες σε διάφορες σημαντικές περιπτώσεις.

Θα θέλαμε να αναφέρουμε το Βραβείο Vladimir Herzog που πήρε η εφημερίδα μας το 1986, όταν κρίθηκε ως η καλύτερη λαϊκή εφημερίδα στη Βραζιλία, εξαιτίας του αγώνα της στην υπεράσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Το 1990 η εφημερίδα μας έλαβε ξανά Τιμητική Μνεία από το ίδιο Βραβείο Vladimir Herzog.

Πρόσφατα, το 1991, στο MST και την Επισκοπική Επιτροπή για τη Γη, δόθηκε το Εναλλακτικό Βραβείο Νόμπελ για τον αγώνα τους για αγροτική μεταρρύθμιση.

Movimento dos trabalhadores rurais Sem Terra - MST

Καταυλισμός σε κατειλημμένη γη - Rio Grande do Sul, χειμώνας 1997

REFORMA

Projeto gráfico: DGP/Alt Picchi, Cláudio, Pérsio, Dulce Helena, Jacqueline dos Anjos Lago de S. T. Barbosa e Zilmara

Terra, Traba

MOVIMENTO DOS TRABALHA

AGRÁRIA:

lho, Justiça!

DORES RURAIS SEM TERRA

1° Εθνικό Συνέδριο των Ακτημόνων Εργαζομένων της Ύπαίθρου, Parana, 1985

2° Εθνικό Συνέδριο, 1990

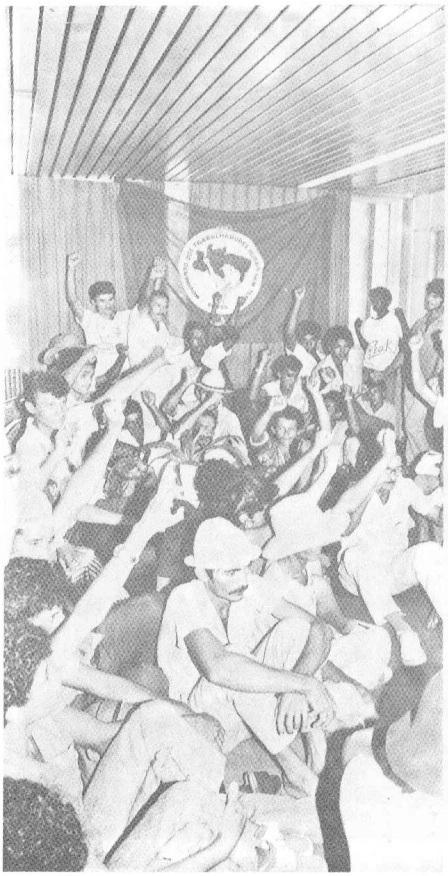
Συγκομιδή φασολιών, Espirito Santo

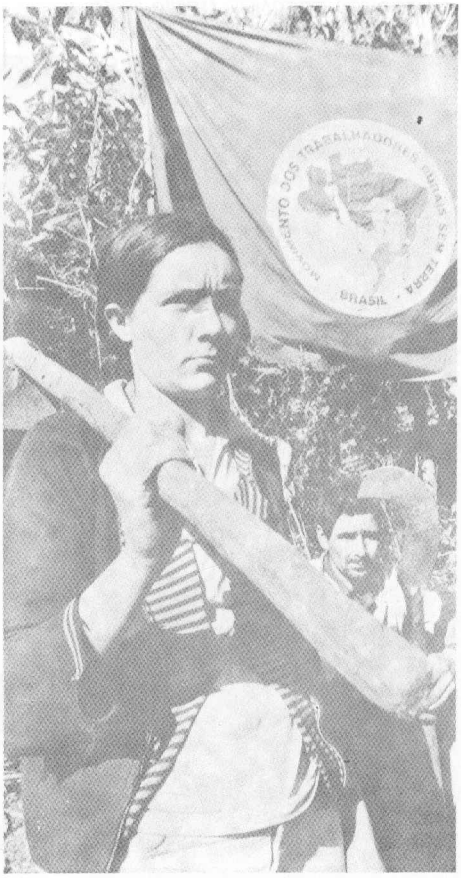

Σχολείο σε καταυλισμό, 1991

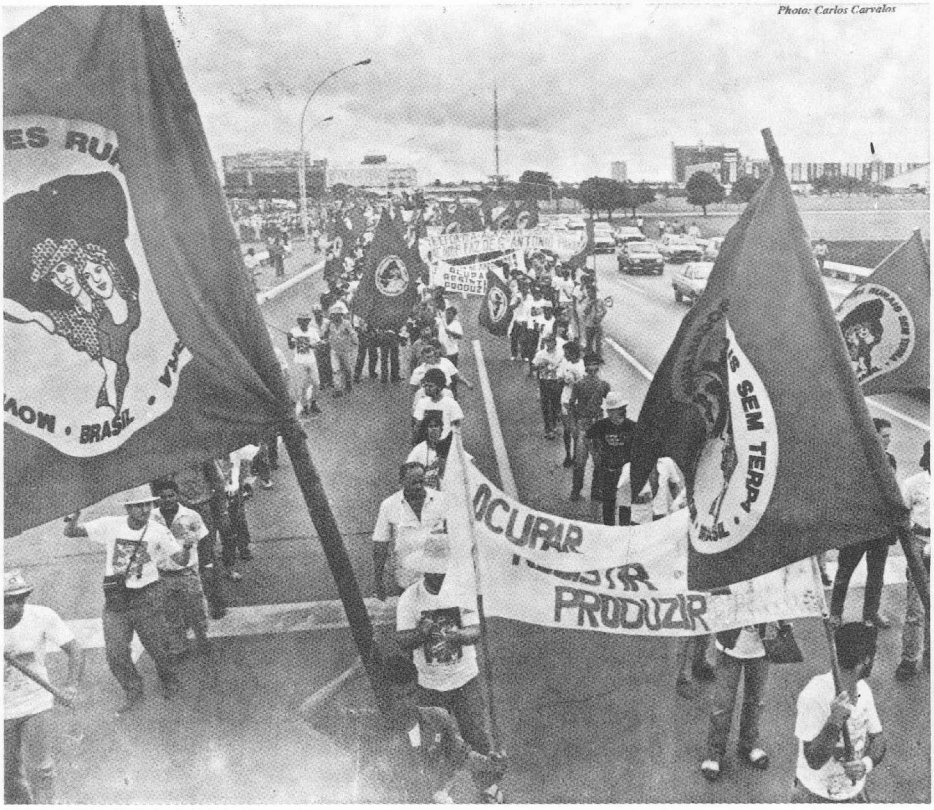

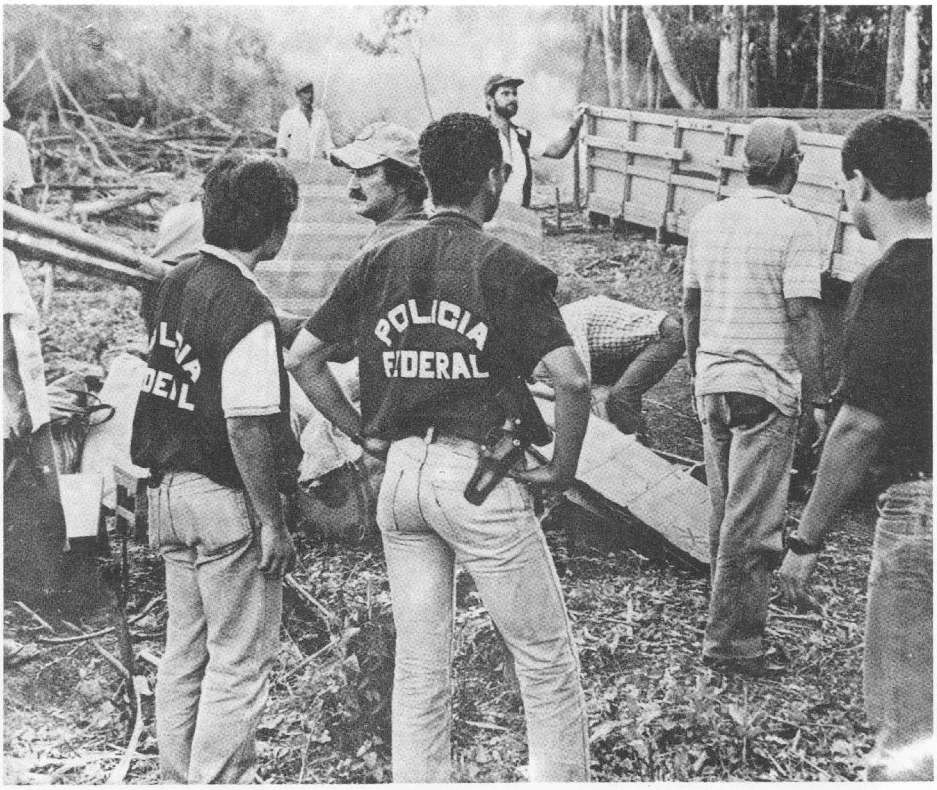
Κατάληψη του INCRA στη Ceara, 1989

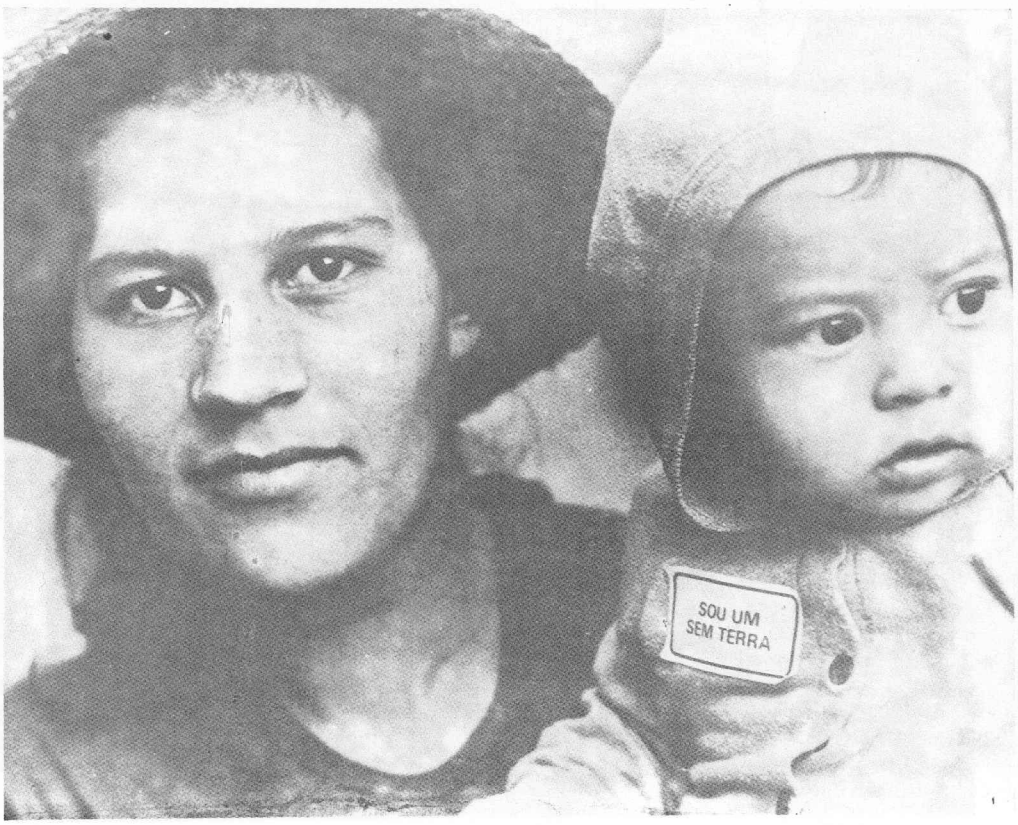

Γυναίκα σε καταυλισμό, Santa Catarina, 1989

Έξωση από την ομοσπονδιακή αστυνομία, Mato Grosso do Sul

Roseli Nunes, αγωνίστρια του Κτήματος Anoni. Δολοφονήθηκε το 1988

Maria da Penha, αγωνίστρια στην Paraiba. Σκοτώθηκε σε «ατύχημα» το 1991

Εργάτες εκοιώκονται από το Κτήμα Santa Elmira, Rio Grande do Sul, 1989

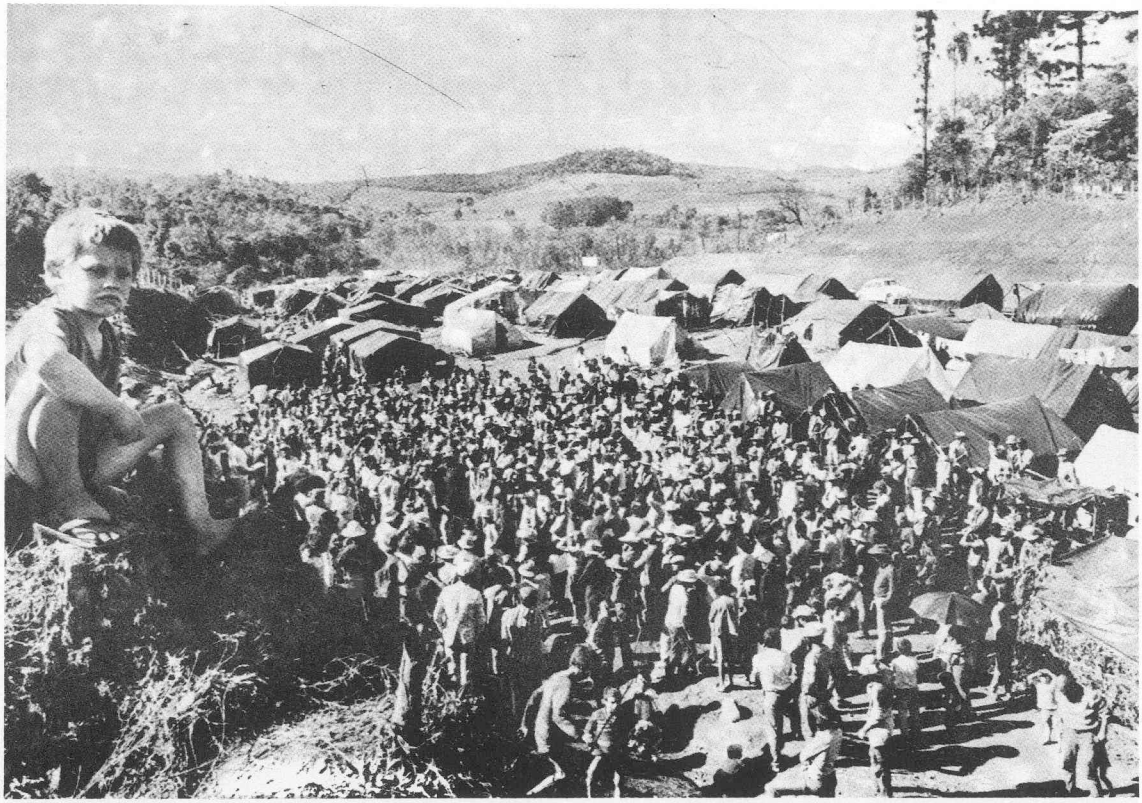
Καταστολή κατάληψης, 1990

Μεταφορά με φορτηγάκι

Φυτεία ρυζιού, Sao Paulo

Κατάληψη Marmeleiro, πολιτεια Parana

Έξωση από τη στρατιωτική αστυνομία, Parana, 1985

Συνέλευση καταυλισμού - Rio Grande do Sul, χειμώνας 1997

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Τα παρακάτω κείμενα είναι από την εφημερίδα Aguascalientes της CSPCL (Επιτροπή Αλληλεγγύης στους Αγωνιζόμενους Λαούς της Τσιάπας), *Παρίσι, Τεύχος 3, φθινόπωρο 1997.*

Μπραζίλια: Μετά από μια πορεία χιλίων χιλιομέτρων, περίπου 60.000 χωρικοί του Κινήματος των Ακτημόνων (MST) έφτασαν στις 17 του περασμένου Απρίλη στη Μπραζίλια, πρωτεύουσα της Βραζιλίας, για να απαιτήσουν από την κυβέρνηση του Φερνάντο Ενρίκε Καρντόζο να πραγματοποιήσει την αγροτική μεταρρύθμιση η οποία περιλαμβάνει την απαλλοτρίωση εκατομμυρίων μη παραγωγικών εκταρίων γης που βρίσκονται στα χέρια των μεγαλογαιοκτημόνων (λατιφουντιστών) και την απόδοση αυτών των γαιών στους χωρικούς.

Άντρες και γυναίκες με τις ματσέτες στα χέρια, έφτασαν εδώ μετά από πορεία που κράτησε δύο μήνες για να απαιτήσουν την κατάργηση των λατιφουντίων.

Το MST οργάνωσε έτσι την πορεία ώστε η άφιξη στη Μπραζίλια να γίνει στις 17 Απρίλη, πρώτη επέτειο της σφαγής του EL DORADO DOS CARAJAS, μιας απομακρυσμένης γωνιάς της Αμαζονίας όπου η στρατιωτική αστυνομία δολοφόνησε 19 ακτήμονες χωρικούς, οι οποίοι είχαν από πολλούς μήνες καταλάβει μια χασιέντα· άλλοι 57 καταληψίες τραυματίστηκαν.

Ο Ariovaldo de Olivieira, καθηγητής αγρογεωγραφίας στο πανεπιστήμιο του Σάο Πάολο, σχολιάζει: «Η πλειοψηφία των δικαστών και των ανώτερων κρατικών λειτουργών είναι ιδιοκτήτες λατιφουντίων. Επομένως, είναι φανερό ότι δεν θα υποστηρίξουν μια πρόταση που ευνοεί ένα σχέδιο αγροτικής μεταρρύθμισης». Έτσι αναζητούν μέσα στον ποινικό κώδικα τα κατάλληλα επιχειρήματα για να μπορέσουν να χαρακτηρίσουν την κοινωνική σύγκρουση σαν έγκλημα και να δικάσουν τους Ακτήμονες σαν εγκληματίες.

Σε αυτή τη χώρα των 9 εκ. τετρ. χλμ. το 50%, περίπου, των καλλιεργήσιμων γαιών βρίσκονται στα χέρια μιας ομάδας γαιοκτημόνων που αντιπροσωπεύει το 2% του πληθυσμού. Την ίδια ώρα, 5 εκατομμύρια οικογένειες δεν έχουν γη. Ο de Olivieira λέει ότι «οι τεράστιες εκτάσεις μη χρησιμοποιούμενης γης ανήκουν σε 40.000 περίπου Βραζιλιάνους. Οι 27 μεγαλύτερες γαιοκτησίες της χώρας έχουν μια έκταση ίση με εκείνη της Πολιτείας του Σάο Πάολο. Η Βραζιλία έχει την πιο συγκεντρωτική γαιοκτητική δομή στην ιστορία της ανθρωπότητας. Οι εκτάσεις που κατείχαν οι μεσαιωνικοί φεουδάρχες είναι μικρές σε σύγκριση με τα βραζιλιάνικα λατιφούντια.»

Μολονότι η αποικιοκρατία και ο καπιταλισμός δημιουργούσαν πάντοτε παρόμοιες καταστάσεις, παρατηρούμε ότι στην περίπτωση της Βραζιλίας υπάρχουν ιδιαίτεροι λόγοι μιας τόσο ακραίας συγκέντρωσης γης. Καταρχήν, στα τέλη της δεκαετίας του 70, οι τράπεζες και οι μεγάλες εταιρίες πίστεψαν ότι η αλκοόλη του ζαχαροκάλαμου μπορούσε να υποκαταστήσει το πετρέλαιο που ακρίβαινε ολοένα και περισσότερο. Έτσι, παρότρυναν τους μικροϊδιοκτήτες γης να πουλήσουν τα χωράφια τους. Οι συνέπειες δεν άργησαν να γίνουν αισθητές: ένας ανυπολόγιστος αριθμός αγροτών οδηγήθηκαν στην εξαθλίωση. Στη συνέχεια υποχρεώθηκαν είτε να

εγκαταλείψουν την ύπαιθρο, αυξάνοντας τις *φαβέλες* (παραγκουπόλεις) των μεγαλουπόλεων, είτε να γίνουν εποχιακοί εργάτες γης που περιφέρονταν ανάλογα με τη συγκομιδή και χωρίς να έχουν την παραμικρή εγγύηση προστασίας, δικαιωμάτων και ημερομισθίων. Πολυεθνικές, βιομηχανικά συμπλέγματα και μεγαλογαιοκτήμονες κατέληξαν να κατέχουν ανυπολόγιστες εκτάσεις γης (ένας γερμανικός όμιλος κατέχει για παράδειγμα 800.000 εκτάρια), οι οποίες σε μεγάλο βαθμό παραμένουν αναξιοποίητες. Πραγματικά, καθώς η τιμή του βαρελιού στο πετρέλαιο σημείωσε σημαντική πτώση από την εποχή των πρώτων πετρελαϊκών κρίσεων, η αλκοόλη του ζαχαροκάλαμου δεν είναι ακόμα ανταγωνιστική με το πετρέλαιο και αυτοί οι καπιταλιστές διατηρούν τις μεγαλοϊδιοκτησίες τους εν μέρει αχρησιμοποίητες, περιμένοντας την επικράτηση του πράσινου καυσίμου.

Σε αυτό έρχεται να προστεθεί και το γεγονός ότι στις Πολιτείες Sao Paolo, Parana, Mato Grosso, Tocantin και Amazonas, η πλειοψηφία των τίτλων ιδιοκτησίας είναι το αποτέλεσμα απάτης που έγινε με την υποστήριξη των δικαστών, προς όφελος μεγαλογαιοκτημόνων οι οποίοι εμφανίστηκαν σαν αλεξιπτωτιστές σε αυτές τις περιοχές.

Μπροστά στην απουσία απάντησης από τον πρόεδρο της χώρας Φερνάντο Ενρίκε Καρντόζο, το Κίνημα των Ακτημόνων συνεχίζει να καταλαμβάνει χασιέντες, όπως έκαναν 700 χωρικοί στο Μάτο Γκρόσσο στις 4 του περασμένου Μάρτη. Επρόκειτο για τη δέκατη ενέργεια αυτού του είδους μέσα σε 35 μέρες σε αυτή την Πολιτεία.

INTERNACIONALES • CLARIN • Sabato 20 de abril de 1996

Αποσπάσματα μιας συνέντευξης του JOAO PEDRO STEDILE

Δημοσιεύουμε παρακάτω μια συνέντευξη του Joao Pedro Stedile, ενός ηγέτη του Κινήματος των Ακτημόνων στη Βραζιλία (MST). Δεν είμαστε κατανάγκην σύμφωνοι με όλα όσα λέει (ρόλος ηγέτη, σχέσεις με την Εκκλησία κ.λπ), όμως το περιεχόμενο της συνέντευξης δεν στερείται ενδιαφέροντος. Ο Stedile εξηγεί ότι ένας από τους κύριους στόχους της πορείας ήταν η επαφή με τους χωρικούς που συναντούσαν σε όλο το μήκος των χιλίων χιλιομέτρων που διέσχισαν οι συμμετέχοντες σε αυτήν. Τα 150 χωριά από τα οποία πέρασαν, σταματούσαν κάθε δραστηριότητα για να υποδεχτούν τους Ακτήμονες.

-Μας έδωσαν ζώα, μας έδωσαν κουβέρτες, μας φιλοξένησαν. Απορρίψαμε την διοργάνωση συναντήσεων επειδή σκεφτήκαμε ότι θα ήταν καλύτερα να έχουμε μια πιο άμεση επαφή και συζήτηση με τους συντρόφους. Ήταν μια σπουδαία εμπειρία. Συζητήσαμε με δεκάδες χιλιάδες βραζιλιάνους στις εκκλησίες των χωριών, ακούγοντάς τους και προσπαθώντας να τους κινητοποιήσουμε ενάντια στην εικόνα που κατασκεύασε η κυβέρνηση με τη βοήθεια των ΜΜΕ, τα οποία για μια ακόμα φορά, όπως είχε συμβεί και στην εποχή της δικτατορίας, προσέφεραν την πλήρη υποστήριξή τους στην κυβερνητική διαχείριση.

Ένα χρόνο μετά τη δολοφονία στο El Dorado dos Carajas, εμείς οι Sem Terra (ακτήμονες) κάναμε πορεία μεχρι τη Μπραζίλια για να απαιτήσουμε από τον Καρντόζο να δώσει τέλος στην ατιμωρησία των δολοφόνων των συντρόφων μας. (...)

Η σφαγή του Carajas δεν αποτελεί εξαίρεση, αλλά μέρος της παμπάλαιης βίας των βραζιλιάνων λατιφουνιστών που δρουν με την προστασία της εκτελεστικής και δικαστικής εξουσίας. Μέσα στα 15 τελευταία χρόνια, 16.000 αγωνιστές χωρικοί δολοφονήθηκαν και υπήρξαν μόνο τρεις καταδίκες δολοφόνων.

Ένα χρόνο μετά το Carajas, δεν έχει γίνει ούτε μια σύλληψη και μόνο τις τελευταίες μέρες ο Καρντόζο, βλέποντας τη μεγάλη απήχηση της δίμηνης πορείας των χιλίων χιλιομέτρων, έδωσε εντολή να οριστεί πολιτικός δικαστής γι αυτή την υπόθεση. Ωστόσο, ο ίδιος παραδέχτηκε ότι δεν πρόκειται να υπάρξει καταδίκη των κατηγορούμενων πριν το 2000.

Ο στρατιωτικός δικαστής απέρριψε τις μηνύσεις ενάντια σε 159 στρατιώτες της στρατιωτικής αστυνομίας, με το επιχείρημα ότι οι μόνοι που μπορούν να υποβάλλουν μήνυση είναι τα ίδια τα θύματα, που είναι όλοι νεκροί.

Εμείς, δεν περιμένουμε τίποτα ούτε από αυτή τη δικαιοσύνη, ούτε από αυτή την κυβέρνηση, δεδομένου ότι αντιπροσωπεύουν ένα συσχετισμό δύναμης ευνοϊκό για τις βραζιλιάνικες ελίτ, αλλά δυσμενή, προς το παρόν, για το λαό. (...)

Σήμερα, ο κύριος εχθρός μας είναι η κυβέρνηση ή, ακόμα περισσότερο, η νεοφιλελεύθερη πολιτική της. Παρομοιάζουμε τον Καρντόζο με πρίγκηπα, παρότι είναι ένας γνωστός διανοούμενος, με αριστερό παρελθόν. Δεν πιστεύουμε ότι ο Καρντόζο θα επανεκλεγεί. Ποτέ πριν δεν είδαμε τόση εξαθλίωση στη Βραζιλία: υπάρχουν 11 εκατομμύρια άνεργοι, οι καταλήψεις των άστεγων είναι πιο πολλές από τις δικές μας, η εξαθλίωση φαίνεται σε κάθε γωνιά του δρόμου.

Πρόκειται για μια χώρα 150 εκατομμυρίων και όταν θα εκραγεί, δε θα μπορέσει να ησυχάσει με ένα αεροπλάνο γεμάτο δολλάρια για την αντιμετώπιση των ταμειακών προβλήματων, όπως έγινε στο Περού και τη Βολιβία. Όταν θα εκραγεί,

η έκρηξη θα γίνει αισθητή σε όλη την ήπειρο. Και αν συνεχίσει έτσι, θα εκραγεί, όπως στο Μεξικό.

-Τον περασμένο Γενάρη, ο subcommandante Marcos, σε σχέση με τα γεγονότα στο Περού, έλεγε ότι ο ένοπλος αγώνας δεν είναι μια μορφή αγώνα που έκλεισε στη Λατινική Αμερική. Συμμερίζεστε αυτή την άποψη;

-Θα έλεγα ότι συμφωνώ με τον Μάρκος, θα έλεγα όμως επίσης ότι ο ένοπλος αγώνας δεν πρέπει να εξιδανικεύεται σαν μοναδική μορφή αγώνα. Με τον ίδιο τρόπο, δεν πρέπει να στιγματίζεται σαν μια μορφή αγώνα που δεν ταιριάζει στους σύγχρονους καιρούς. Στην ιστορία της ανθρωπότητας, υπήρξαν ριζικές αλλαγές μόνο χάρη στον ένοπλο αγώνα.

Οι καταλήψεις γης συγκεντρώνουν 2 με 3 χιλιάδες οικογένειες περίπου, δηλαδή 8.000 με 10.000 ανθρώπους. Πηγαίνουν οπλισμένοι με τις ματσέτες τους και τα εργαλεία της δουλειάς τους, γεγονός που σκανδαλίζει την κυβέρνηση, η οποία τους χαρακτηρίζει σαν βίαιους και την αριστερά, η οποία τους χαρακτηρίζει σαν φολκλορικούς. Εμάς δεν μας σκανδαλίζει.»

- Ορισμένοι σχολιαστές σαν χαρακτήρισαν σαν τους ζαπατίστας της Βραζιλίας ...

-Μας έδωσαν πολλούς χαρακτηρισμούς. Είπαν ότι εκπαιδευόμαστε στρατιωτικά στην Κούβα, είπαν τόσα άλλα πράγματα για μας. Εμείς, λέμε ότι είμαστε μια οργάνωση που μαθαίνει από τις εμπειρίες των άλλων αγώνων, όπως εκείνη των Βολιβιανών καλλιεργητών κόκας και φυσικά, μαθαίνουμε από τις εμπειρίες των συντρόφων στην Τσιάπας.

Θα σας διηγηθώ ένα ανέκδοτο: όταν παρευρεθήκαμε στην πρώτη Διηπειρωτική Συνάντηση που οργανώθηκε στη ζούγκλα Λακαντόνα, περάσαμε μια ολόκληρη μέρα συζητώντας με έναν ζαπατίστα. Όταν έπεσε η νύχτα, ρωτήσαμε άλλους ζαπατίστας εάν μπορούσαμε να συναντήσουμε κάποιον από την κομμαντάντσια (διοίκηση) και εκείνοι μας απάντησαν: *περάσατε όλη τη μέρα με ένα μέλος της κομμαντάντσια.* Αυτό ήταν μεγάλη έκπληξη για μας και είδαμε ότι υπήρχε μια κοινότητα απόψεων με τη δική μας αντίληψη για τον ηγέτη που ταυτίζεται με τη βάση, τρώγοντας στο ίδιο πιάτο όπως όλος ο κόσμος, χωρίς προνόμια σαν αυτά που βλέπουμε στις κομματικές δομές, που αντιγράφουν το ευρωπαϊκό μοντέλο.

Είδαμε επίσης με ποιόν τρόπο οι ζαπατίστας δουλεύουν ιδεολογικά μέσα στις βάσεις τους, με βάση την πολιτισμική μνήμη, κάτι που ξέχασε η αριστερά με τον ερμητικό και κλειστό της λόγο.

-Πόσοι είναι οι Ακτήμονες στο κίνημα και τι είδους αγροτική μεταρρύθμιση διεκδικούν;

-Κανείς δεν γνωρίζει με βεβαιότητα πόσοι είμαστε, επειδή δεν καταγράψαμε όσους συμμετέχουν στο κίνημα. Δεν είμαστε ένα πολιτικό κόμμα, ούτε και θέλουμε να γίνουμε. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις μας, είμαστε περίπου 150.000 οικογένειες που προχωρούν σε καταλήψεις γης και οι αγωνιστές μας είναι 5.000 περίπου.

Επίσης να προσθέσουμε ότι υπάρχει ένας σημαντικός αριθμός συμπαθούντων στις πόλεις και τα συνδικάτα.

Το μοντέλο αγροτικής μεταρρύθμισης που διεκδικούμε δεν είναι εκείνο των λατινοαμερικάνικων αστικών τάξεων. Εμείς, θεωρούμε ότι η αγροτική μεταρρύθμιση πρέπει να εστιάσει την προσοχή της στο πρόβλημα κατοχής της γης. Πρέπει όμως επίσης να δώσει μια απάντηση στα 32 εκατομμύρια Βραζιλιάνων που διατρέφονται άσχημα και στα άλλα 33 εκατομμύρια που δεν τρώνε παρά μια φορά τη μέρα. Δεν μπορούμε να συνεχίσουμε να θυσιάζουμε τα καλύτερα εδάφη για την καλλιέργεια πορτοκαλιών και κακάο που είναι εξαγωγικά προϊόντα. Πρώτος στοχος των καταλήψεων γης που κάνουμε είναι η ικανοποίηση των πρωταρχικών αναγκών των χωρικών: της τροφής και της στέγης. (...)

Πορεία και συγκέντρωση στην Praca da Se, Sao Paulo, 1989

EL MOVIMIENTO DE LOS SIN TIERRA

Conmoción en Brasil: la policía militar asesinó a 25 campesinos

Fue la peor masacre de agricultores en 10 años ◆ Iban a negociar la toma de una hacienda en el estado de Pará ◆ La policía los sorprendió en la ruta ◆ Y les disparó con ametralladoras

SAN PABLO (De nuestra corresponsal).– En Pará, a casi 4.000 kilómetros de San Pablo, la policía militar asesinó a 25 colonos del Movimiento Sin Tierra e hirió a otros 50, la peor masacre de campesinos en 10 años.

Según pudo recabar **Clarín** entre los dirigentes del MST, también hay 100 desaparecidos: 80 adultos y 20 niños. El número de muertos, aseguraron, podría aumentar significativamente.

Según el diputado Pedro Wilson, presidente de la Comisión de Derechos Humanos del Congreso, la matanza podría ser aún más feroz que lo informado en forma oficial. **Habló de 32 muertos.**

Este baño de sangre reflota lo peor de este país, tal como admitió ayer el presidente Fernando Henrique Cardoso: **"El Brasil arcaico debe dejar lugar al Brasil moderno"**, se lamentó. La matanza ocurrió el miércoles por la noche. Pero el lugar es tan aislado que recién ayer jueves los medios de prensa informaron sobre el asunto. El caso es tan grave que, de inmediato, el gobierno envió al lugar una comisión con el ministro de Justicia, Nelson Jobim, a la cabeza.

La orden de represión contra 1.500 campesinos que ocupaban la ruta 150, que cruza al estado de Pará del sur al norte y por una zona selvática (pertenece al Amazonas), vino directamente del gobernador Almir Gabriel. El funcionario pertenece al Partido Socialdemócrata de Brasil (PSDB), la misma agrupación de Cardoso.

Todo ocurrió en Eldorado de Carajas, a 650 kilómetros de Belem, la capital de Pará. Unos 1.500 campesinos, entre los que se encontraban niños, mujeres embarazadas y ancianos, habían salido de la localidad de Curionópolis (en el sur de Pará) y se dirigían a otro poblado, Marabá, con la intención de negociar su asentamiento en una hacienda. Allí los aguardaba el delegado del Instituto de la Reforma Agraria (INCRA), Valter Cardoso.

AGENCIA AP

Las víctimas. Empleados de la ciudad de Marabá descargan en la morgue los cadáveres de los campesinos. Hay 100 desaparecidos.

Pero los colonos fueron sorprendidos cuando estaban en camino. A la policía militar del estado le habían solicitado ómnibus para alcanzar a Marabá. A cambio, sólo recogieron bombas lacrimógenas y las balas de las ametralladoras.

Los sabuesos de la Policía Militar se defendieron diciendo que habían sido atacados por los campesinos. Pero nadie creyó el argumento. Ni siquiera el gobierno federal. El ministro Jobim admitió que la matanza fue una "arbitrariedad policial".

El enfrentamiento se prolongó por más de una hora. En ese tiempo, las tropas policiales mantuvieron como rehenes, y bajo amenaza de muerte, a un periodista y un camarógrafo de la TV Liberal de Pará. El periodista fue obligado a entregar las cintas que tenía grabadas y le confiscaron todo el equipo.

Esta es nueva masacre de campesinos, la segunda en el gobierno de Cardoso, pone al desnudo los problemas agrarios de Brasil. En todo el país se multiplicaron las ocupaciones de tierras. Ayer mismo se informó que en el estado de Paraná más de 7.500 colonos ocuparon una hacienda en Rio Bonito de Iguazú.

Los dirigentes del MST están en alerta rojo. "Recordamos que las masacres se han repetido con increíble impunidad, aún bajo el actual gobierno", dijeron ayer en un comunicado.

Eleonora Gosman

Cargos contra el gobierno

SAN PABLO (Especial para **Clarín**).– Los dirigentes del Movimiento Sin Tierra responsabilizaron ayer por la matanza de campesinos al gobernador del estado de Pará, Almir Gabriel. Pero, **indirectamente, acusaron al presidente** Fernando Henrique Cardoso por no haber tomado las medidas necesarias para evitar la violencia policial.

Según confirmó a esta corresponsal Joao Pedro Stedile, dirigente nacional del MST, el gobernador Gabriel –del mismo partido que el presidente Cardoso– había instruido a las tropas militares, hace dos días, para que reprimieran sin comtemplaciones a los campesinos de Pará.

"El primer responsable del asesinato masivo es el gobernador de ese estado; pero también lo es el presidente Cardoso que no se movió con celeridad para resolver el conflicto por las tierras", reveló el líder consultado por **Clarín**.

INTERNACIONALES • CLARIN • Lunes 11 de marzo de 1996

Los campesinos que tomaron una hacienda en el estado de Para se armaron y usan mascaras al estilo de los zapatistas mexicanos. Los Sin Tierra reivindican una reforma agraria en Brasil.

MOVIMENTO DOS TRABALHADORES RURAIS SEM TERRA
BRASIL